

Artyku? prof. Zofii Sokolewicz pt. Przywróci? imi? w?asne

Artyku? prof. Zofii Sokolewicz pt. Przywróci? imi? w?asne

Data dodania: 18-12-2018

[1]

Przywrócić imię własne...

Zmiana bądź odebranie imienia własnego lub nazwiska rodzowego są bardzo bolesne. Dowodzą tego wieloletnie starania w sprawie polskiej pisowni nazwisk Polaków na Litwie oraz opór Turków wobec tego typu reform w Bułgarii w latach 80. XX w. Jest to równie bolesne, gdy chodzi o imię własne dyscypliny naukowej – o likwidację jej nazwy, a w tym przypadku trzech nazw: antropologia (kulturowa, społeczna), etnologia, etnografia, skreślonych z właśnie przyjętej listy dyscyplin naukowych. Pod tą trójnazwą polska etnologia/etnografia/antropologia kulturowa jest obecna w świecie od ponad 150 lat. W Polsce uznała ją Akademia Umiejętności w 1873 roku, powołując odpowiednią komisję. Budowali ją wspólnotę uczonych ponad zaborami (czasopisma wydawane we Lwowie, Krakowie i Warszawie), prowadziliśmy wówczas egzotyczne badania na różnych kontynentach, podejmowaliśmy współpracę międzynarodową w czasach, gdy nie istniało państwo polskie. Jednym z pierwszych instytutów Towarzystwa Naukowego Warszawskiego był Instytut Nauk Antropologicznych i Etnologicznych, zlikwidowany w 1952 roku.

Nazwy własnej nie można sprowadzać do definicji desygnatu. Kryje się za nią człowiek, wspólnota. Nazwa jest częścią tożsamości badaczy. Wyrażają ją tworzone przez nas instytucje, rytuały, pamięć o Ojcach Założycielach, składane im w darze księgi jubileuszowe (niepunktowane), doktoraty honorowe – w 1984 roku doktorem honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego został antropolog, uczeń Bronisława Malinowskiego, Sir Raymond Firth. Te wszystkie działania utrwalały pamięć dokonani i tym samym ciągłość kultury naukowej. Zapewniały nam kontynuację dociekań skierowanych na to samo od 150 lat pytanie, pytanie wciąż aktualne i aktualizujące się dzisiaj w dobie globalizacji i migracji, pytanie o mechanizm powstawania i skutków różnorodności kultur w obrębie jednego gatunku przyrodniczego – człowieka.

Pod nazwą antropologii/etnologii jesteśmy znanymi i uznanymi partnerami prac badawczych, członkami międzynarodowych organizacji sławistów, mongolistów, afrykanistów, amerykańistów itd., a przede wszystkim istniejącej od 100 lat International Union of Anthropological and Ethnological Sciences. Na ironię zakrawa fakt, że najbliższy kongres Unii odbędzie się w Poznaniu w roku 2019, gdy nazwy żadnej z naszych dyscyplin nie będzie już w polskim spisie nauk.

Słowo „sciences” w nazwie Unii sygnalizuje, że nie wszyscy antropologowie określali i określają siebie jako humanistów. Dążenie do ścisłości w rozumieniu nauk eksperymentalnych wykazywali m.in. nasi uczeni, w tym Bronisław Malinowski, światowej sławy antropolog. Nadal czynimy próby w tym kierunku. Nawiązujemy do różnych modeli nauk. Nie wszyscy sprowadzają kulturę do tekstu. Niektórzy optują za współpracą z naukami społecznymi, inni – eksperymentalnymi. Od nauk o kulturze odróżnia nas prowadzenie intensywnych, długoterminowych badań terenowych i zasada obserwacji uczestniczącej. To właśnie uzyskiwane dzięki nim wyniki stały się źródłem inspiracji dla nauk o kulturze (nowa humanistyka), a także dla badaczy różnych dziedzin szczegółowych, jak antropologia medycyny, praw człowieka, integracji europejskiej, teatru, słowa i innych. Antropologia i etnologia jako kierunki nauczania są cenione przez studentów, bez których groziłby nam uwiąd, jak to bywa, gdy nie ma następstwa pokoleń.

Antropologia/etnologia światowa od swych początków była związana z powstawaniem stowarzyszeń obrony praw aborygenów, kobiet, dzieci, a więc grup słabszych. Ich działalność zaowocowała sformulowaniem zasady kształcenia ludzi o otwartych umysłach, otwartych na Inność, Równość, Szacunek, zdolnych do dialogu.

To nie jest tylko sprawa zmiany wizytówki. To sprawa tożsamości i budowanej od ponad 150 lat tradycji oraz realizowania misji nie tylko w Polsce. Panie Ministrze, dobry gospodarz nie powinien tego przekreślać.

ZOFIA SOKOLEWICZ
Instytut Etnologii i Antropologii UW

Partnerem czasopisma jest Miasto Kraków

[2]

Powi?zane materia?y [protest przeciwko likwidacji „etnologii” jako dyscypliny -PAN i PTL](#) [3]

[Protest ?rodowiska akademickiego](#) [4]

[Stanowisko IEIAK UW ws wspó?czynnika kosztach?onno?ci](#) [5]

[kosztach?onno??](#) [6]

[Artyku? profesor Zofii Sokolewicz pt. Reforma przeciw ró?norodno?ci](#) [7]

Adres URL ?ród?a: <https://etnologia.uw.edu.pl/artikul-prof-zofii-sokolewicz-pt-przywrocic-imie-wlasne>

Odnosi?niki

[1] <http://pauza.krakow.pl/>

Na skróty

- [Dy?ury](#)
- [Katalog biblioteki](#)

- [2] https://etnologia.uw.edu.pl/sites/default/files/449_2018_strona_1.jpg
- [3] <https://etnologia.uw.edu.pl/aktualnosci/protest-przeciwko-likwidacji-etnologii-jako-dyscypliny-pan-i-ptl>
- [4] <https://etnologia.uw.edu.pl/aktualnosci/protest-srodowiska-akademickiego>
- [5] <https://etnologia.uw.edu.pl/aktualnosci/stanowisko-ieiak-uw-ws-wspolczynnika-kosztochlonnosci>
- [6] <https://etnologia.uw.edu.pl/aktualnosci/kosztochlonnosc>
- [7] <https://etnologia.uw.edu.pl/artykul-profesor-zofii-sokolewicz-pt-reforma-przeciw-roznorodnosci>